

més ample del qualificatiu; professa la religió de l'amistat i posseeix virtuts morals i casolanes; aquestes virtuts que, per un fenomen d'inversió de la jerarquia axiològica, són actualment tantes vegades menystingudes, malgrat que constitueixen la base indispensable d'una societat ferma i estable.

L'amic Costa és un home íntegre, un home cabal; presideix, conjuntament amb la seva esposa, una llar autènticament catalana; en aquest aspecte es també una figura exemplar per a tots els cata-

lans. Dirigeix, Alfons Boix, unes sentides paraules a la Sra. Emma Alonso de Costa, magnífica col·laboradora del senyor Costa, que ha sabut i sap posar les seves qualitats i la seva vocació al servei de l'Art i de la Catalanitat.

Acaba, el Sr. Boix desitjant en nom de tots els assistents prosperitats per al Sr. Costa i senyora, i expressant també el desig de què ben aviat se'ls pugui fer l'homenatge ample i cordial, que en realitat es mereixen, a l'interior de la Pàtria enyorada.

PARLAMENT DEL SENYOR DALMAU COSTA

Apaivagats els aplaudiments, l'homenatjat s'aixeca de la dreta del president i llegí, emocionat, però amb gran vigoria, la següent SALUTACIO. que tenim el goig de poguer reproduir íntegrament:

SALUTACIO

Un aniversari té, o pot tenir, aspectes que fugin de la rutina.

El fet de commemorar un esdeveniment ja té alguna cosa de metòdica constància. Jo voldria allunyarme'n. El 14 de juliol francès no té gairebé res, avui, de la inquietut que produí la revolució que festeja la colònia francesa, amb confabulació de brindis, arreu d'Amèrica. Tampoc té gaire de sabor original alguna altra festa que simbolitza en un home un passat heròic que ha llaurat un futur pròsper. Per a nosaltres, en canvi, serà per la disort de la pàtria, aquesta commemoració, té tota la força emotiva dels fets pretèrits, enyorats i perduts. En nosaltres no hi ha evolució experimental; hi ha la imatge de la bandera catalana hissada en el Parlament de Catalunya, símbol d'unes institucions perdudes, i per a mí, evocació d'hores de lluita i d'angoixa, hissada també a la Generalitat, i que van arriar els vencedors quan la sort de les armes decidí la subsistència nacional. El record, amics, encaixa en aquesta oportunitat amb tots vosaltres; tots teniu una evocació i molts la podeu associar amb la meua. Pot ser una lluita, una esperança, un anhel, una ambició. Hem corregut anys pel mateix camí i no sabem encara on mena aquesta ruta. Però si no sabem on mena ni on serà la fi, coneixem, en canvi, de la constància que ha fet que avui ens apleguessim a l'entorn d'una mateixa esperança. En aquesta solidaritat de sentiments, d'ambicions i d'ideals, heu volgut homenatjar-me. Jo accepto, amics, aquesta delicadesa perquè no és una cosa corpòrea; és una comunió ideològica en la qual cada un de nosaltres és l'homenatjat i cada un de vosaltres comparteix amb mí, i jo amb vosaltres, la solidaritat d'uns sentiments immutables, d'unes ambicions unànimes, d'unes inquietuts més fortes que l'adversitat.

Catalunya, des del 1939, no és potser una expressió geogràfica que per ella mateixa manté una esperança; però la geografia, amics, no és la Pàtria encara que l'emmarqui. La Pàtria és una llengua, uns costums, una història, una llegenda, una raça, un esperit. Per això som lluny de la Pàtria. I precisament nosaltres, que portem aferrat en el nostre record la concreció d'un ideal que va portar Catalunya a un límit, a una fita de la història de redreçament. Jo me'n sento orgullós malgrat els detractors d'abans i els indiferents d'avui. A catorze anys de distància, amb la serenitat que neix de la reflexió, m'atreveixo a dir als qui sospiraven encara per una Mancomunitat: "Nosaltres vam portar a la realització un ideal pel que havien lluitat tendències múltiples des de feia cent anys". I a aquells altres, avui indiferents, perduts en el barbuix d'una més vasta perspectiva política, els dic encara, al·lisonat pel passat, que Catalunya tornarà a ser. Hi ha, damunt de tots nosaltres, el pes imponderable, indefinible, d'una llei biològica, contra la qual no té armes la tirania i perd eficàcia la llei del més fort.

Cal, però, una solidaritat, encara que impliqui, en alguns de nosaltres, renunciació a la tendència individualista a la qual està tan propensa la nostra raça. Aquesta tendència s'havia traduït sempre, en el llarg de l'elaboració de la consciència nacional, en un nombre exagerat de partits, entre els quals la diferenciació substancial era gairebé inexistente. Ara, lluny de la Pàtria, únicament ens pot agermanar una aspiració. Un exili con el nostre fa desaparèixer la insignificància del caire a favor del tot; i aquest tot, que és Catalunya, ens aplega. Aplega als qui enyorem un passat; als qui tenim fe en un destí gloriós, als qui hem enfortit la consciència en l'adversitat; a tots vosaltres, patriotes, que no us heu perdut en el laberint de la decepció.

Per això em plau tant i em penso interpretar els sentiments dels meus companys, veure en aquesta commemoració homes d'altres fraccions que coincideixen amb nosaltres en un idèntic anhel patriòtic. Heu's ací, amics, un dels motius de la meua esperança. Poca cosa seríem tots plegats si les